

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica. iiii. aduentus Mane.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Domica. III. Aduentus Kane

se correctiois et instructiois respectu subditorum.

Tertium de omissione amorose miseratio nis respectu pauperum et egenorum.

Primo dicitur. Erunt enim tunc ratione reddenda de tempore totius vite quod dedit deus peccatoribus ad agenda penitentia Apocalypsis. Dedit illi dominus penitentiam et non vult penitere. Unde Augustinus de meditatio ad peccatum dicitur timore. Dignum aridum et inutile eternis ignibus dignum quod non debis in illa die cum exigeris a te usque ad ictum oculi omne tempus vivendi tibi impensum quod tunc a te expensum. Secundo de omissione correctionis et instructiois respectu subditorum. Sicut pater reddet rationem de hominibus omissione respectu filiorum. Unde. I. Regum. III. Heli punitus est quia non corripuit filios. Nam Proverbium. XXIX. Precipitur. Erudi filium tuum. Pater curat et pater respectu subditorum. Ezechiel. XXXIIII. Fili hominis dedit te specularem domui israel et usque ibi. Sanguinez autem eius de manu tua requiras. Item Ezechiel. XXX. Ecce ego visitabo super pastores et requiram gregem meum de manu eorum. Ibidem. De pastorebus israel et. Et Hieremias. XIII. Ubi est grex qui datus est tibi pectus inclum tuum. Item dominus terrenus respectu subditorum suorum. Unde Numeri. XXV. Principes iusti sunt suspensi in patibulis propter peccatum populi. Videant igitur qui curam aliorum gerunt quod tunc verbo et exemplo instruant. quoniam ut dicitur Sapientia. VI. Honor de et cito apparebit quoniam durissimum iudicium fiet his qui presumunt. Tertio modo de omissione amorose miseratiois. quoniam ut dicitur Iacobus. II. Iudicium sine misericordia fiet ei qui non fecerit misericordiam. Exiget itaque ratio de omissione miseratiois donative. s. iuriaz. Unde Dicitur. XVIII. Scrupulus nequam qui nocuit miseri proserui sui increpata domino et corripit incipit. Item de omissione miseratiois supportative. s. alienarum imperfectionum et defectuum. Qui ei noluerit fratre supportare: quod ratione poterit a domino supportari. Dicitur. VII. In quibus mensuram mensi fueritis remetiet vobis. Unde Galatas. VI. Alter alteri onera portate et. et Colossenses. III. Supportate invicem. Item de omissione miseratiois distributive. s. bonorum temporalium egenis. Unde dicitur eis in dextera illud Dicitur. XXV. Esuriui et non dedistis mihi manducare et. ut amplius deo dante postea dicitur sumus. Exemplum notate de diuitem misere

ricorde Lu. xv. qui nullam omnino misericordiam potuit obtinere. Qui ergo misericordiam dei desiderat inuenire: studeat nunc pro viribus se alijs misericordiam exhibere. Dicitur. V. Bini misericordes quoniam ipsi misere. sequuntur. Audi ergo peccator cum de tot et tantis horis que necesse est ratione reddatur. Sempiterna vigilia et diligenter examina conscientiam tuam: iuxta illud Ecclesiasticum. XVII. Ante iudicium introga te metipsum et in conspectu dei inuenies propitiationem.

Pro tertio audistis et. Caute ergo ne propter negligentiam perdatis animas vestras. Nam sicut iura dicitur: Aia est preferenda quibuscumque rebus. Et de sacrosanctis ecclesiis. I. Sancimus. et. XII. questio. j. Precipimus. Vigilate ergo pro anima saluanda quoniam nescitis quoniam tempus sit. ut hinc Dicitur. XII. Et nota te quod ibi sequitur exemplum siue pabolaz. Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam dedit seruis suis potestatem cuiusque operis et ianitori precepit ut vigilet. Beda. Homo qui peregre profectus reliquit domum suam: Christus est: qui ad patrem post resurrectionem suam victor ascendens: ecclesiam corporaliter reliquit cuius tamen nunquam diuine presentie subsidio destituit. Sic ergo. in omel. Dedit autem seruis potestatem cuiusque operis: quia fidelibus suis concessa spiritus sancti gratia facultate tribuit bonis operibus seruire. Ianitori autem. i. ecclesie rectori precepit ut vigilet. Nec solum rectores ecclesie sed etiam omnes vigilare precipiunt ianuas cordium cum studiis ne auri hostis mala suggestio subiret: ne dominus nos dormientes inueniat. Unde et hac similitudine concludit. Vigilate quoniam nescitis enim quoniam dominus veniat et.

Domica. III. aduentus Kane.

Aduciamus et. Tu quis es et. Jo. j. Hec interrogatio sibi meti sepius facta inducit ad abiectum opera tenebrarum. Proponat ergo quilibet hanc questionem tripliciter. Tu quis es: naturaliter: legaliter: et moraliter. Ad primam questionem responde: quia homo es. i. de humo. Ps. Sciatis genes quoniam homines sunt. Ad secundam responde: quoniam christianus es: in transitu rus de lege christi. Ideo sicut dicit Paulus Col. III. Ego domino seruite. Ad tertiam responde: quoniam peccator es et legis transgressor.

Ido Hiere. ij. Uide vias tuas in conu-
ualte scito quid feceris.

Abijciamus zc.

Pro pmo An decuerit filium dei car-
nem sumere de massa pditioni Osue
de genere Ade. Q. nō. Alterius q̄litas
debet esse morbus et medicina. Contra:
Heb. ij. Qui sanctificat et qui sanctificat
ex vno omēs. Rñdet Bonauē. in. iij. di. xij
Magis cōgruebat q̄ de genere Adami
carnē assumeret q̄uis sine dubio aliunde
potuissz. Et licz sint multe congruentie q̄
nos latent iuxta multiplicatē sapiētie di:
tamē fm dicta sanctorz q̄tuor possunt ra-
tiones assignari. Prima ppter pseruan-
dam iusticie rectitudinē: vt vicijs essz eius/
dem generis satisfactor z puaricator. Ju-
sticia em ab illo genere requirit emendaz
in quo repat offensam. Secda ppter ma-
nifestandaz misericōdie dulcedinē. In hoc q̄
ipse domin⁹ qui fuerat ab homine offen-
sus tanq̄ ab inimico: idē genere humano
vinitur in ch̄o in vnitate p̄sone in quo ap-
paret misericōdia dei z ydescensio. Juxta illd
Rho. v. Cōmendat in nobis charitatem
suam deus. Tertia ad declarandū ordi-
nem sapiētie cuius ordinatio nullo pōt i/
fringi vicio. Deceuerat em deus vt to-
tum humanū genus multiplicaret ex v/
no ppter representatiōē illius vniuersalis
p̄ncipij quod est de⁹. Quarta est ad cō-
siderandū altitudinē humane nature quā
deus in tāta dignitate cōsiderat vt nulli
alteri generi creature: sed soli deo obno-
tia essz. Si ḡ nō modicū sit obnoxia re-
demptori decens erat vt redēptor: aut so-
lum deus esset: aut si haberet in se genus
nature create: hoc essz de genere illi⁹ mal/
se que ortum habet a lumbis Ade. Luz
autē dicit q̄ alteri⁹ nature debet esse mor-
bus et medicina: Vex est in medicina
opatio est p̄ vim nature: nō p̄ actum volū-
tatis deliberatiue. Hoc Bonauentura
Pro fundamēto Cōsideremus qm cō/
uenientiori q̄ fieri potuit modo ad hūa-
ni generis reparatiōē filius dei carnē as-
sumpsit. Nā z iuxta phi doctrinā. ij. phyf.
finis imponit necessitatē his q̄ sunt ad fi-
nem. Et Jueen. Imponit finē sapiēs re-
bus honestis disponēs ad hec medīa cō/
ueniētia. Querit ḡ An decuerit p̄ libera-

tiōne gn̄is hūani zc. Dicrñ. Ex q̄ p̄clude
Quanta humilitas: q̄nta benignitas filij
dei apparuit in eius incarnatione. Bern.
Descendit q̄ntum potuit. Humanū q̄ppe
genus pditū fuerat p̄ supbiam: id repa-
dum erat p̄ humilitatē. Audite o superbi
p̄ctōres: legis dei trāsgressores incorrigi-
biles zc. Tertio: Si vult redēptōis eē p̄fici/
pes z ch̄m i yds sp̄alr venire: necessaria
ē vobis humilitas. Aug. li. p̄fessio. Q̄
suauis es dñe Miles corde sunt dom⁹ tua
Sic Joā. j. Joānes de se dicebat. Ego
vox clamātis in deserto dirigitē viā dñi.
Et itez: ego baptizo in aqua. Sp̄ualr: so-
la humilitas figurata p̄ Joānē in hoc q̄
voci seu vento se p̄parat dirigit seu p̄pa-
rat viā dñi: et ipa vere baptizat sp̄ualit̄
i. abluit. Ideo Proverb. xj. Ubi humili-
tas ibi sapientia.

Pro scdo. Sup̄ de ser p̄mis zc. Nūc
de vltima q̄ est p̄sideratio retribuē/
de sententiatiōis. Terribilis prius exp̄s
ctatio illius sentētie. Circa quā p̄sideran-
da siue p̄templanda sunt tria mysteria

Primū est sentētie desiderabilis bene-
dictionis.

Secda est sentētie formidabilis male-
dictionis.

Tertiu est p̄suis infallibilis executio-
nis.

Primū est zc. Primo em p̄fertur sn̄a
benedictiōis de gl̄ificatiōe bonoz. Nam
summi iudicis bonitatē magnificā magis
debet p̄ferre stipendia q̄ inferre supplicia
De h̄z igif sn̄a benedictiōis h̄z Matt.
xxv. Venite benedicti patris mei p̄cipite
regnū qd̄ vobis paratū est a p̄stitutione
mūdi. Hec est sn̄a dulcissima in qua tan-
gitur triplex benedictio iustoz.

Prima est benedictio amoroſe inui. arō-
nis: Venite.

Secda est gratioſe p̄mendatiōis: Be-
nedicti patris.

Tertia est gl̄ioſe remuneratiōis: Perci-
pite regnū.

Prima est igif zc. q̄n. s. leta facie ad de-
p̄terā se vertēs aspiciet suā dulcissimā ma-
trez ceterozq̄ omēs electos. Possumusq̄
deuote p̄templari eū sic dicentē: O geni-
trix mea b̄ndicta z dignissima regina celo-
rū: ecce iā t̄ps est vt cūctis inotescat gl̄ia

Domnica .III. Adnē.

tua. Et aplis dicit: O discipuli et filij et fratres charissimi q̄ sia ppter me derelictis: fideliter laborastis: et tandē mortem patientē sustinulistis. Et vos feruētes martyres q̄ p amore meo tot graua tormēta ptulistis. Et vos sancte q̄ scām castitagē tantopere amastis. Et vos o sanctissimi cōfessores q̄ corpa uestra dīxa pnia macerastis. O vos omnes sancti religiosi q̄ ppter me ppiam voluntatē reliquistis et abnegastis. O vos generalit̄ amici mei q̄ misericordie opa primis exhibuistis: venite ad me fontē oim bonoz: ad me summā pulcritudinē: ad me summū gaudiū: vēite in q̄ ad forē vite et lucē eterne glie. O Inuitatorū gratiosus: amozosus: et iocundissimū. Venite in q̄ vos q̄ fuisit̄ humiles serui mei an̄ hū. liter seruido: obsequēdo: milites mei strepui p me viriliter dimicādo. Fideles amici mei sincerit̄ diligēdo. Venite in q̄ vt inseparabilē vntamini sicut mēbra capiti: sicut amici amico suauissimo: si cur sponsa sponso dulcissimo Venite in q̄ oia parata sunt: venite ad nuptias: vt h̄z **Datt. xxiij.** Et tūc qd̄ faciet̄ miseri reprobi qm̄ nō vocabunt̄: angustia bunt̄ certe ve hemeter z dicēt: **Ue nobis cui datus sum?** Ue qz vocati sunt illi z nō vocamur: imo sniam horribilē expectam. **Secda** ē bñdictio gratiose cōmendatiōis: cū d̄r: bñdicti eti pat̄r mei. Bñdicti in q̄ bñdictiōe grē et glie sempiternē. O cōmendatio gaudiōsa: honorabilis: verax z irrepensibil. Est em̄ a dño maiestatis q̄ nō pōt mētiri. Non talis est hūana pmedatio: qz soluz vident hoies q̄ foris apparēt: de^o aut̄ intuef̄ cor. **j. Reg. xvj.** Vera igit̄ est laus q̄ est a deo. Tūc em̄ vnicuiqz laus erit̄ a deo: vt h̄z. **j. Reg. iij.** Bern. Magn^o laudator z vebe mēter ambiēda laudatio. Felix pmutatio laudis vbi et laudare b̄m z laudari. **Dicit̄** q̄ oibz illud **P̄s.** Bñdicti vos a dño q̄ fecit̄ ce. z ter. Sic aut̄ h̄z **Dat. xxv.** Specialit̄ pmedabit̄ electos dñs de opibz mēdi. **Et** iuri em̄ z dedist̄ mibi mādu. sitiui zc. **Vide** textū. Iusti aut̄ se tāta glia in dignos reputātes dicēt dño: **Qñ** vidim^o te esurientē zc. **Hec** dicēt nō dubitādo: s̄z admirādo sup dei clemētia. **Chry.** O humilitas q̄ nec post mortē deficiet̄. **Hō** em̄ malus etiā falsis honoribz delectat̄. **Uir**

aūt bon^o etiā sibi debitā laudē fugit. **Aug.** d̄r aut̄ illis ridebit: Amen dico vobis: q̄ diu fecistis zc. **Chry.** Puras q̄nto gaudio extollunt̄ sancti qm̄ in p̄spectu oim angelo^o qd̄ fecerūt hoibz: dñs fatef̄ se accessisse. **Nō** est aut̄ intelligendū electos solū pmedādos esse p miscdiē opibz: imo generalit̄ p oimibz bonis opibz. **Sed** dñs in euāgelio specialit̄ loquit̄ de opibz miscdiē: vt sic ondat̄ tūc implendā pmissiōe q̄ misericordiā misericordiibz repromisit **Datt. v.** Beati misericordes qm̄ ipi misericordiam psequuntur. **Itē** vt ondat̄ q̄ quicqz in diuio iudicio saluabit̄: magis ex diuina miscdiā q̄ ex p̄rijs meritis. **Itē** si opa miscdiē tanta pmedatiōe referunt̄: q̄nto magis que sunt̄ difficiliora et meliora. **Tertia** ē bñdictio gliose remuneratiōis: cū d̄r. p̄cipite regnū. **Hec** est gliosa et honorifica possessio. **Jō** hoie regni designat̄ **Sap. v.** Accipient regnū decoris z diadema speciei de manu dei. **Regnū** in q̄ est ois iocunditas: oim suauitas: oim bonoz plenitudo ois par ois p̄cordia: plena satiētas: nulluz prorsus incōmoduz: nulla tristitia: nullus labor: nullū fastidiū: nullus error: nullā discordia: nullū oino malū. **Est** q̄ regnū sūme desiderabile: **Tū** qz summe delectabile ppter oimodā iocunditatē. **Tū** qz summe honorabile ppter inextimabile dignitatē. **Tū** quia p̄sus interminabile ppter duratiōis p̄peruitatē. **O** p̄ctores infensatit̄: cur nō conami regnū illud adq̄rere cui p̄fecto ois mūdus cū suis oblectamētis in nullo pōt p̄pari. **O** q̄ iocundū: q̄ honorificū cū i illd̄ regnū introducti. **Exemplū** **Luz. xvj.** de paup̄e Lazaro quez honorifice ab angelis susceptū legit̄. **Aug.** O q̄ gliosum est regnū q̄ tēcū dñe regnat̄ oēs sc̄i.

Pro tertio. Audistis zc. Si vultis q̄ vocari ad hāc bñdictiōez glie: nūc audite vocatiōe ad bñdictiōe grē: **Et** ca uere ne recuset̄. **Forā** dicit̄: Nequaquē recusam^o imo desideram^o. **Audite:** **Nō** sat̄ est ligua dicere: desidero. **sed** sic h̄z de pe. **di. j. s.** **Hec** aut̄ p̄ba. **Et** extra de cle. non rest. ca. **Relatū.** **Verba** cū effectu sūt accipiēda. **Videte** ne sitis siles homi in frigidato q̄ diceret se desiderare ignē: et tamē ostenso igne ac parato: tergū vertit̄ z sicut

git: vel ille q̄ dicit se famescere et sitire: et pane viniq̄ oblatū respuit zc. Expone z applica. Hora do tandē ne dicat illō Pro uerbio. j. Uocauit et tenuistis.

Dñica. iij. aduent⁹ post meridiē.

Aduiciamus
z. Accipe prothema vt in alio aduentuali.

Pro primo. An decuerit ipm Adam assumi. Sic. Nullū magis decet satisfacere q̄ eū q̄ peccauit: Contra: Talis debuit satisfacere q̄ nullius debitor: estz pe ne: sicut dicit Anſ. Quia satisfactio est euz sit opus alius indebitū: sicut dicit in li. de regulis fidei. Rñdet Bonauē. in. iij. dist. xij. Nō decuit filiū dei assumere ipm Adam: Primo qz non ueniebat oim creatori vt hoiem pctōrez assumeret cū ipse in forma assumpta haberz hoies iudicare: z nulla tenus de pctō argui posse. Secūdo: nō ueniebat pmo hoī vt qui se tantū delecerat p culpa: tantū exaltaret vt de⁹ esset. Tertio: nō expediebat humano gñi qz euz ille reus esset oim aniaz nostraz nō esset passio adeo grata sicut si esset oino innocens et viz sufficeret ad satisfaciendū p se. Lū aut dicit: Nullū magis decet penā portare: q̄ eū qui culpaz pmisit: Uerū est de pena diuine vltiois: nō aut de pena diuine placationis. Hoc Bonauē. Pro vñdam. Adam pceptibilis erat ppter pctm suum licz nō ex sua creatōe. Galter⁹ in alex. Nō nos natura creatrix sed pceptibiles hostz vltōtia fecit. Jō nō erat ueniēs eū sublimari ad tantū honorē. Nā vt dicit Phs v. polit. Nō est ueniēs pncipi dare subditō ptemptibili magnos honores. Cum q̄ dicitur An decuerit zc. Dic rñ. Ex q̄ pcludet: qz deus si misericordiam extollar: nō tamen iusticiā dimittit: imo vt dicit Ps. Dilcricors z miserator z iustus dñs. Audite o peccatores q̄ de misericordia psumitis z iusticiam nō timetis. Indurati: fornicatores: vsurarij: adulteri: aptozes zc. Certe non minor est dei iusticia q̄ misericordia sua: vnde et vtrūq̄ ostēdit in sua incarnatiōe. Nam licz Adā nō assumpsit: assumpsit tñ natu-

ram humanā ad hoc vt adā et filios eius in glām suā assumeret: Ideo iuxta Psal. Misericordia z veritas obuiauerūt sibi: iusticia et pax osculate sunt. Unde de ineffabili sublimitate: modo et p̄dicatione sui aduentus potest exponi illō Malach. iij. Quis potest cogitare diem aduentus eius. Figura Joā. j. Joānes baptista dicebat: Post me venit qui post me natus: ante me factus: qz mihi placus. i. incarnatus dñs q̄si calciat⁹ apparatus q̄ in diuinitate sua morticina nostre corruptionis assumpsit. Corrigia autē calciamēti est vñtio huius ineffabilis mysterij. Joānes q̄ soluere corrigiam calciamētoz nō valet: quia incarnatiōnis mysterij nec ipse inuestigare sufficit. Bene ergo cantat ecclia: Mirabile mysterium declarat: hodie innouatur natus: deus homo factus est. i. qd nō fuit zc.

Pro secūdo. In p̄cedenti zc. Nunc de secūdo quod est mysterij formidabilis maledictionis: quādo. s. iudex eternus facie terribili ad sinistras prospiciēs profert illud grandē tonitruū horrende maledictionis contra impios dicēs: Ite maledicti in ignem eternū qui parat⁹ est diabolo et angelis eius. Tunc sicut ait Ps. Loquetur ad eos in ira sua z in furore suo cōturbabit eos. Certe tūc vox domini in virtute: vox domini in magnificentia: vox domini cōstringentis cedros. Nam tūc cōfringet dominus cedros libaniti: id est sup̄bos eleuātes eius inimicos qui cū fuerūt exaltati quēadmoduz fumus deficient. Sunt circa hoc secūdū mysterij notandz de diu. Considerationes

Prima est p̄sumibilis reproboruz exprobrationis.

Secūda est horribilis p̄demnationis.

Nunc de prima Ubi consideranduz est: qz tunc iudex p̄cipue exprobrabit tria: Primo: que receperunt. Secūdo bona q̄ omiserūt. Tertio: mala que pmiserūt. Primo zc. scz beneficiū creatiōis. q. d. cuiuslibz eoz illud Deu. xxxij. Deū q̄ te genuit dereliquisti z oblit⁹ es dñi creatoris tui. Beneficiuz gubernatiōis z instructiōis p angelos: p p̄tarchas z p̄phas z aplos: p tot ecclesie doctozes. Beneficiū redēptiōis etiā exprobrabit: dicēs illō vlt⁹ sile qd in e⁹ p̄sona

